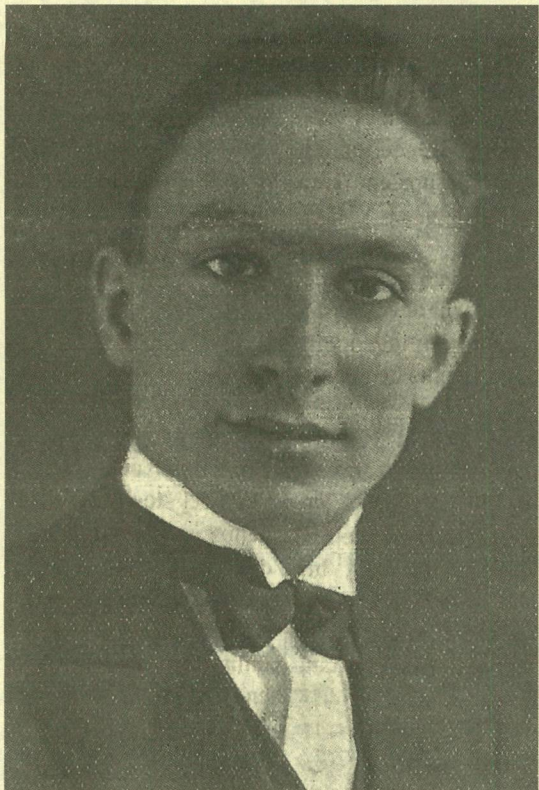

LEEUEW, Joris de (Antwerpen 19 september 1909).
Werd na middelbaar onderwijs te Antwerpen kan-
toorbediende.

De Leeuw was lid van de Vlaamsch-Nationale
Wacht.

Onder de indruk van Herman Vos' artikel in *De
Schelde* (artikel van 3 mei 1929) rond de dienstwei-
gering van Lode Bonten (1928), waarin Vos alle
Vlaamse dienstplichtigen oproep in 1930, naar aan-

Joris de Leeuw gaf in 1930 gevolg aan de oproep van Herman Vos en
weigerde als soldaat de Franse bevelen op te volgen, wat hem een
korte gevangenisstraf opleverde. (ADVN)

leiding van de Belgische eeuwfeesten, de Franse bevelen naast zich neer te leggen, kondigde De Leeuw aan dit initiatief persoonlijk in praktijk te zullen omzetten. Bij zijn oproeping als soldaat in het derde Geneeskundig Korps te Namen, deelde hij zijn voornemen schriftelijk mee aan de minister van landsverdediging. Na zijn aankomst in Namen (31 maart 1930) weigerde hij de Franse bevelen op te volgen en werd bijgevolg op 6 mei 1930 onder beschuldiging van dienstweigering voor de Luikse krijgsraad gebracht die hem veroordeelde tot een gevangenisstraf van drie en een halve maand (3 april 1930). Zijn proces en veroordeling leidden tot grote commotie langs Vlaams-nationalistische zijde, die kaderde in de ruimere Vlaamse ontevredenheid over het uitblijven van de uitvoeringsbesluiten van de taalwet met betrekking tot het leger van 1928. De Leeuw kreeg steun vanuit de Vlaamsgezinde pers en organisaties, er werden manifestaties gehouden (de belangrijkste was die van 1 juni 1930 te Brussel) en er volgde een Kamerinterpellatie en een motie (van Vos). Deze Vlaamse druk resulteerde in de vrijspraak van De Leeuw (beslissing krijgshof van augustus 1930), maar de hele affaire kon de invoering van het Nederlands als beveltaal in het leger nauwelijks beïnvloeden.

Na het volbrengen van zijn dienstplicht, richtte De Leeuw voor het arrondissement Dendermonde de **Vlaamsch Nationale Volkspartij** op. De oprichting eind 1933 van het **Vlaamsch Nationaal Verbond** (VNV) leidde tot een breuk met de V.B.; De Leeuw kon zich niet verzoenen met het corporatistische gedachtegoed en de fascistoïde beginselen van het VNV. In april 1934 trad hij toe tot de **Belgische Werkliedenpartij**, waar hij behoorde tot de entourage van **Hendrik de Man** en Vos. Hij werkte bij de documentatiedienst van het blad *Vooruit* (tot 1936) en werd dan achtereenvolgens gewestelijk secretaris van de Socialistische Mutualiteit, arrondissementssecretaris voor Arbeidsopvoeding en federaal secretaris van de Socialistische Vakbonden. Hij was ook politiek actief: socialistisch gemeenteraadslid te Lebbeke (vanaf oktober 1938) en plaatsvervangend Kamerlid (mei 1940). Na mei 1940 bleef De Leeuw medewerker van De Man. Toen diens initiatieven met betrekking tot de vestiging van een autoritair regime rond koning **Leopold III** op niets waren uitgelopen, werd De Leeuw commissaris-beheerder van de Socialistische Mutualiteitsfederaties van Dendermonde en Sint-Niklaas.

Na de oorlog werd De Leeuw veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf (waarvoor hij gratie kreeg) en verloor hij zijn burgerrechten. Daarna was hij werkzaam in de industrie.

LITERATUUR: *Er was eens 'n Leeuw in het Belgisch leger...*, 1930; – 'Joris De Leeuw vrijgesproken', in *De Schelde* (22 augustus 1930); – 'Uit de Pers. Joris De Leeuw heeft het Vlaamsch Nationalisme den rug toegekeerd', in *De Morgenpost* (4 mei 1934).

ILLUSTRATIE(S), zie: dienstweigering.

NICO WOUTERS